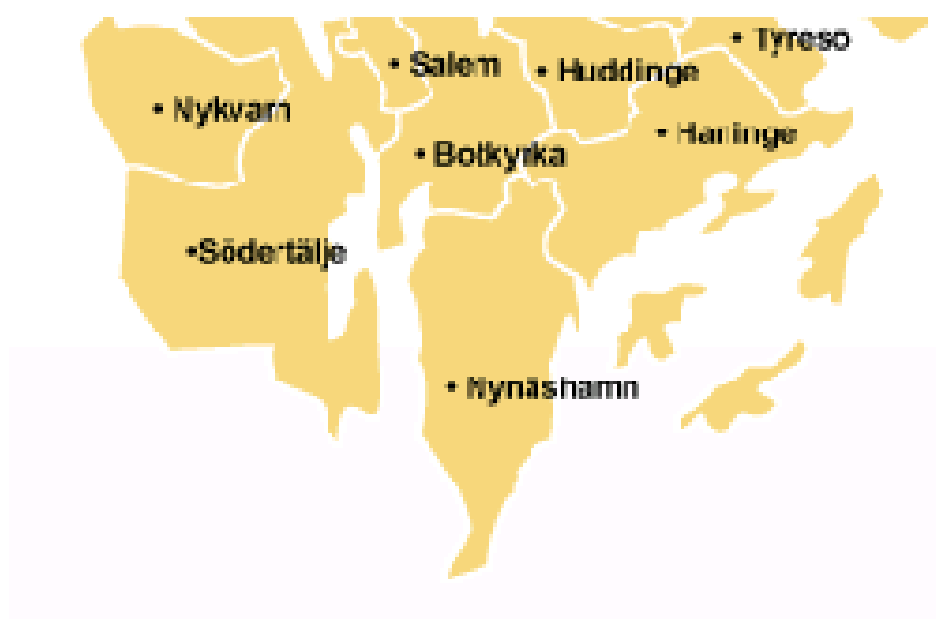

Södertörns nyckeltal 2012 – Gymnasieskolan

2013-09-09

Redaktörer för rapporten

Alf Solander, gymnasiechef, Botkyrka

Anders Byfeldt, utvecklingsledare, Botkyrka

Annica Sterner, Assistent, Tyresö

SAMMANFATTNING

Årets nyckeltalsrapport visar på trender och resultat inom den kommunala gymnasieskolan på Södertörn. Statistiken är främst hämtad från officiella hemsidor som Skolverket, SCB och KSL. Förutom övergripande statistik finns också en fördjupning på naturvetar- och byggelever.

År efter år väljer en större andel folkbokförda ungdomar att studera utanför den egna kommunen, utbytet av Södertörnselever är stort. I och med förflyttningen av ungdomar blir de lokala gymnasieskolorna en gemensam Södertörnsangelägenhet. Vi finns till för varandra och ekonomiskt finansierar vi varandras verksamhet. Det är viktigt för en kommun att följa måluppfyllelsen i grannkommunen om man verkligen vill ha grepp om sina folkbokförda elevers skolframgång.

Årets elevenkät uppvisar stora likheter med tidigare år: Utifrån resultaten kan vi konstatera att de allra flesta känner sig relativt trygga på sina gymnasieskolor, att det finns möjlighet till extra hjälp och att eleverna uppskattar sina gymnasieprogram. När det gäller arbetsro i klassrummet är resultaten nedslående, även om det råder variation mellan kommunerna - i vissa kommuner är resultaten dåliga, i andra är de ännu sämre. "Bra" är de ingenstans om man får tro eleverna.

Som ett resultat av GY11 väljer en allt högre andel elever högskoleförberedande program medan var fjärde sökande till yrkesprogrammen har försvunnit. Vi ser dock en viss ökning av intresset för yrkesprogrammen inför läsåret 2013/14. Gymnasievalet har blivit ett framtidsval där eleven inte vill välja bort att eventuellt studera på högskolan i framtiden.

Generellt sett anser naturvetareleverna att de i liten utsträckning får vara med och påverka hur de arbetar på lektionerna. De är mer benägna att välja annan kommuns skola än tidigare. Det mest glädjande är att vi – totalt i antal - fått fler naturvetarelever i våra Södertörnskommuner.

Byggeleverna är inte nöjda med sin skolsituation, många upplever inte att det är arbetsro på lektionerna. Kvalitén mellan yrkesprogrammen skiljer sig mycket mellan olika kommuner inom Södertörnssamarbetet och här finns mycket att utveckla.

Det är oroväckande att andelen behöriga elever till högskolan minskar i några av Södertörnskommunerna. Det är även bekymmersamt att betygsgenomsnittet har sänkts i de flesta kommuner och det är en bit upp till rikets medelnivå.

Något som oroar oss är den fortsatt höga andelen av obehöriga elever från grundskolan till gymnasiets nationella program.

Då Hotell- och restaurangprogrammet (HR) delats upp i två program i GY11, Restaurang och livsmedelsprogrammet (RL) och Hotell- och turismprogrammet (HT), så är det svårt att följa och jämföra resultat och volymutveckling. Vi har därför valt att inte kommentera detta program i årets nyckeltalsrapport – som tidigare år.

Rapporten avslutas med några funderingar inför framtiden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
1. Innehållsförteckning.....	3
Inledning.....	4
Bakgrund.....	4
Metod.....	4
2. Nyckeltal.....	4
Antal elever.....	4
Elevströmmar kommunvis.....	7
Elevenkäten.....	14
Behörighet till högskolan och andel elever med slutbetyg.....	15
Ekonomi och antal lärare/behörighet.....	19
3. Fördjupning Natur och Bygg	21
Naturvetenskapsprogrammet.....	21
Byggprogrammet.....	26
5. Slutsatser.....	29
Några funderingar inför framtiden.....	31
6. Referenser.....	31

1 Inledning

Bakgrund

Syftet med årets Södertörnsrapport är att uppmärksamma olika nyckeltal samt att visa på trender och resultat inom den kommunala gymnasieskolan på Södertörn.

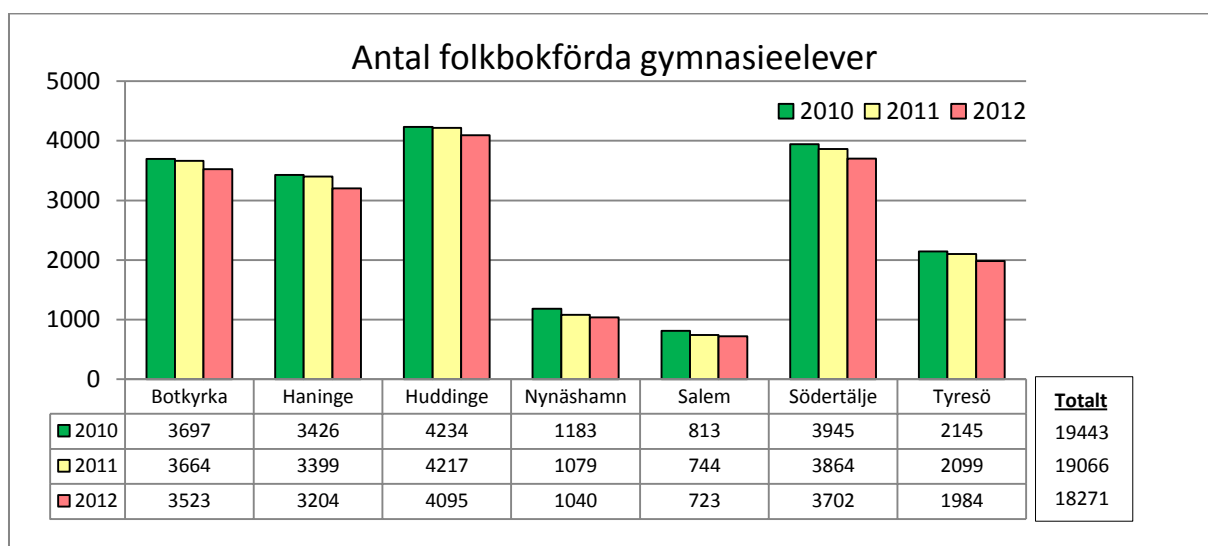
Målet är att stödja kommunerna när det gäller utveckling, konkurrenskraft och stärka det regionala samarbetet inom gymnasieskolan, samt att bidra till att våra ungdomar i gymnasieåldern får möjlighet att välja en kvalitetsutbildning oavsett huvudman.

Metod

Statistiken är främst hämtad från officiella hemsidor som Skolverket och SCB. Viss statistik är insamlad från Södertörnskommunerna.

2 Nyckeltal

Antal elever

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal. Mätdatum: 15:e oktober resp. år.

Som diagrammet ovan visar har det skett en minskning med 1172 folkbokförda gymnasieelever från år 2010 till 2012 på Södertörn, vilket motsvarar 9,4 %.

Antal elever i huvudmannens skolor

Kommun	2010/11	2011/12	2012/13
Botkyrka	2357	2261	2320
Haninge	2656	2610	2635
Huddinge	3247	3197	3162
Nynäshamn	727	613	562
Salem	575	529	543
Södertälje	2858	2536	2173
Tyresö	1216	1024	798
Summa	13636	12770	12193

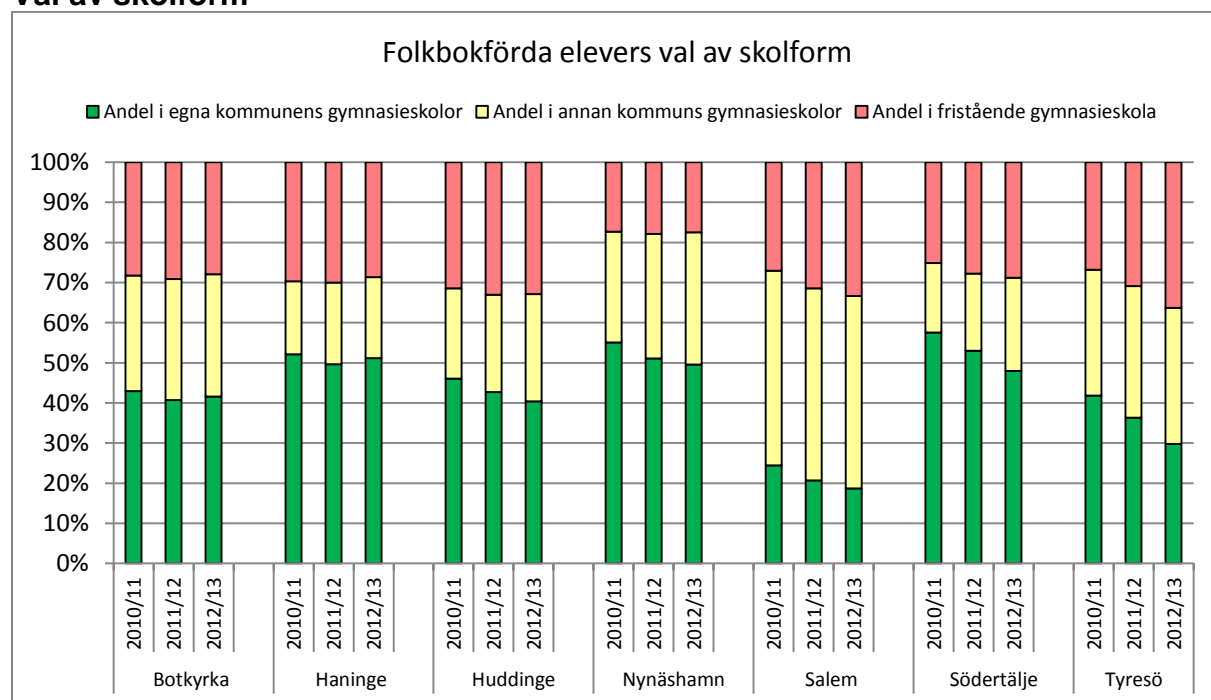
Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal. Mätdatum: 15:e oktober resp. år.

Det går 1443 färre elever i de kommunala gymnasieskolorna på Södertörn, år 2012 jämfört med 2010, vilket motsvarar en minskning med cirka 9 %. År 2012 har vi 18271 folkbokförda gymnasieelever på Södertörn medan 12193 gymnasieelever går i Södertörns kommunala gymnasieskolor.

Angående framtida elevkullar till gymnasiet så skriver KSL i rapporten "Utbud och efterfrågan av gymnasieutbildningar inom Stockholms län juni 2013 att antalet 16-åringar blir i princip oförändrat lågt de närmaste åren, det är först vid intaget 2016 som totala elevantalet i gymnasieskolans börjar öka.

Tidigare prognoser har pekat på ett större elevtapp 2011 – 2016 men siffrorna har korrigerats upp något pga ökad inflyttning samt elever vars omval leder till längre studiegång. Något fler elever än tidigare saknar gymnasiebehörighet och måste gå på ett introduktionsprogram.

Val av skolform

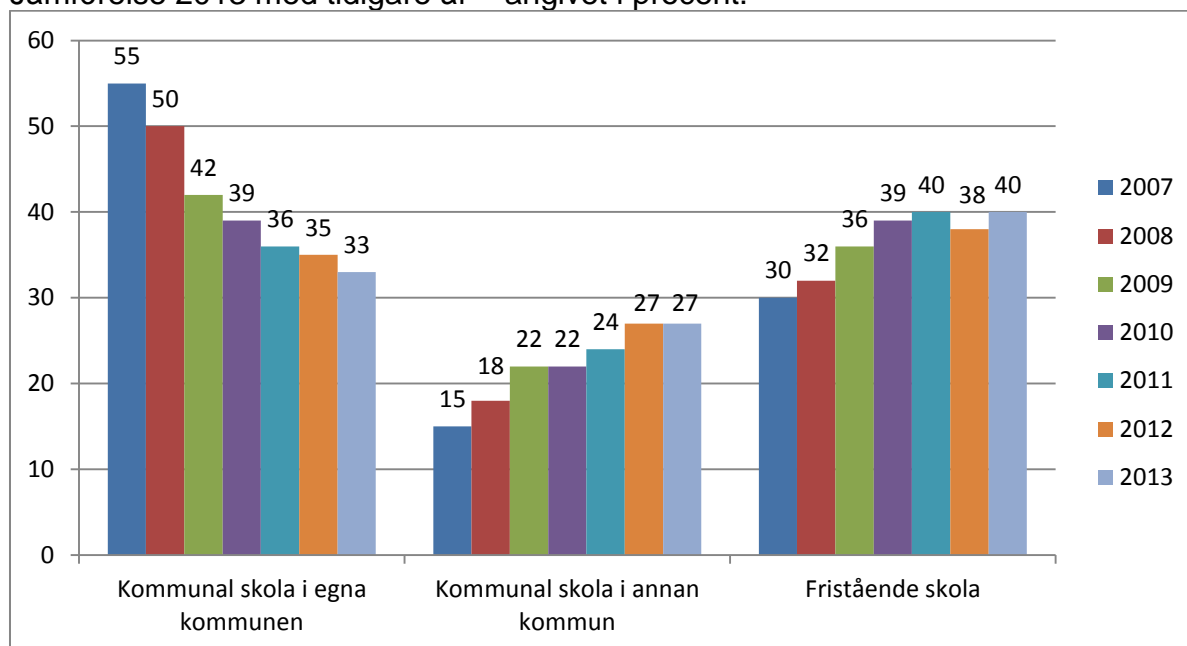

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal. Mätdatum: 15:e oktober resp. år. OBS! I Friskolor är landstingskommunala skolor inkluderade.

År 2010-2012 har Södertörnskommunerna tappat i genomsnitt ca 5 % av de folkbokförda eleverna i sina egna skolor. Under perioden väljer ca 3-6 % fler av eleverna att gå i annan kommuns skola, någon procentenhet fler elever väljer att gå i friskola. Elevernas sökmönster skiljer sig åt mellan kommunerna. Tyresö-eleverna är t ex mer benägna att resa för att gå i den skola de önskar. Botkyrka och Haninge förefaller ha vänt trenden när det gäller andelen elever i de egna skolorna. Ibland kan det också vara så att det är närmare att gå i annan kommuns skola än i den egna kommunen. KSL:s utredningar de senaste åren visar att kommunikationsvägarna (t ex pendeltågsstråken) spelar mycket stor roll när det gäller ungdomars gymnasieval.

Antagna till respektive typ av huvudman i Stockholms län

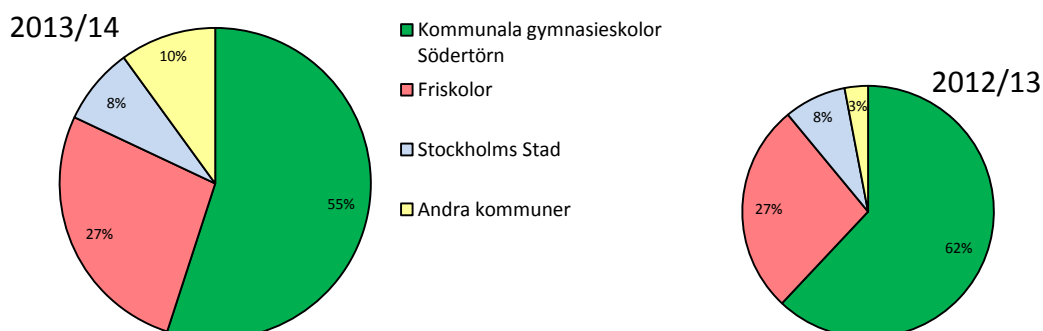
Jämförelse 2013 med tidigare år – angivet i procent.

Källa: Gymnasieantagningen (Slutantagningen till gymnasieskolorna 2013 i Stockholms Län)

Diagrammet visar att det är en liknande trend bland alla kommuner i Stockholms Län. Antalet elever som väljer skola i sin hemkommun minskar och söknet till friskola ökar med 2 procentenheter – vilket kanske kan förväna den som tagit del av friskoledebatten. Om vi jämför Södertörn med länet i stort kan vi se att Södertörnseleverna inte väljer en friskola i samma utsträckning som eleverna i Stockholms Län totalt. Fyra av tio elever i länet väljer friskola, medan tre av tio elever i Södertörn gör det (även om skillnaderna kan vara stora inom Södertörnskommunerna).

De folkbokförda eleverna på Södertörn blev antagna till:

Källa: ksl.ist-analys.com

6367 folkbokförda elever på Södertörn sökte till gymnasiet, (ht 2012/13: 6135 elever). Ökningen har främst skett till andra kommuners skolor utanför Södertörn eller Stockholms stad. Noterbart är att andelen Södertörnselever som väljer kommunal skola inom Södertörn har minskat med hela 7 %. Det minskade elevunderlaget har alltså i huvudsak drabbat våra egna kommunala skolor.

Eleverna i Södertörns kommunala gymnasieskolor kommer från:

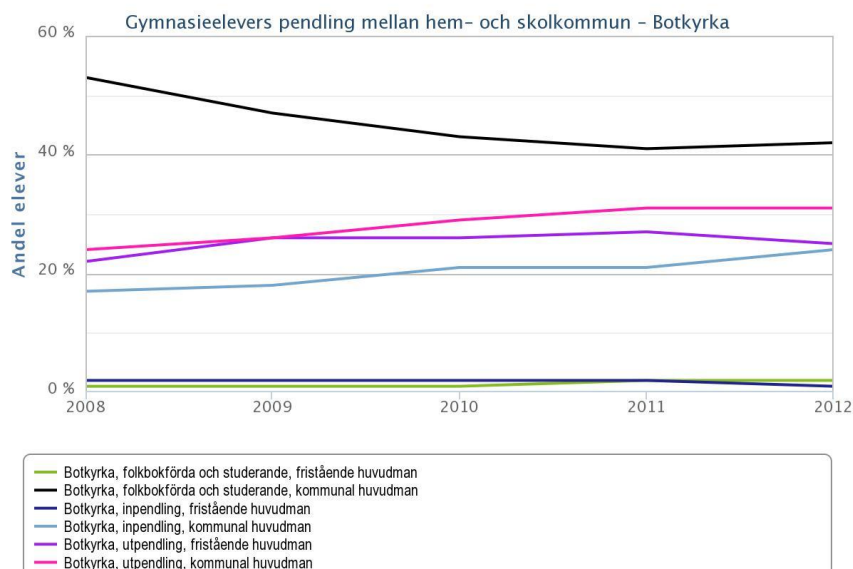
Källa: ksl.ist-analys.com

3980 elever blev läsåret 2013/14 antagna till Södertörns gymnasieskolor, vilket är en minskning med 389 elever från föregående läsår. Andelsmässigt är skillnaden gällande inflödet marginellt jämför med föregående läsår.

Elevströmmar kommunvis

Nedanstående diagram visar hur stor andel av de folkbokförda eleverna som studerar i sin hemkommun, pendlar till annan kommun samt hur stor andel som pendlar in till kommunen. Procentberäkningen utgår från antalet folkbokförda, dvs dessa utgör 100 %. T.ex. om inpendlingen är större än utpendlingen kommer andelen studeranden bli större än 100 %. Mättidpunkten för antal elever är i mitten av oktober respektive år. Bilderna är hämtade från Siris databas, (siris.skolverket.se).

Botkyrka

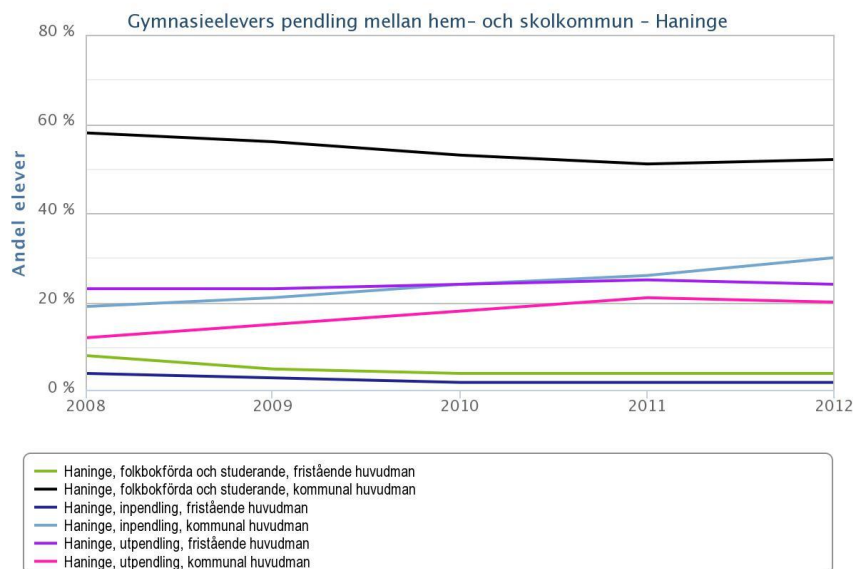

Som diagrammet visar hade Botkyrka knappt 50 % av sina folkbokförda elever i sina gymnasieskolor år 2008 medan knappt 45 % år 2012. Vi kan också se att tappet har planat ut mellan de senaste åren, 2010-2012. Inpendlingen fortsätter att öka några procentenheter mellan åren 2009-2012, och ligger nu på knappt 25 %. Utpendlingen till friskola har i princip legat still sedan år 2009 medan utpendling till annan kommunal

skola har ökat några procentenheter för vart år men ligger i år kvar på samma nivå som 2011. Friskoleverksamheten i Botkyrka är liten.

De folkbokförda eleverna från Botkyrka som väljer att pendla till annan kommun söker sig främst till de kommunala skolorna i Huddinge och Stockholm stad. De som pendlar till Botkyrkas kommunala gymnasieskolor kommer främst ifrån Södertälje, Huddinge och Stockholm stad.

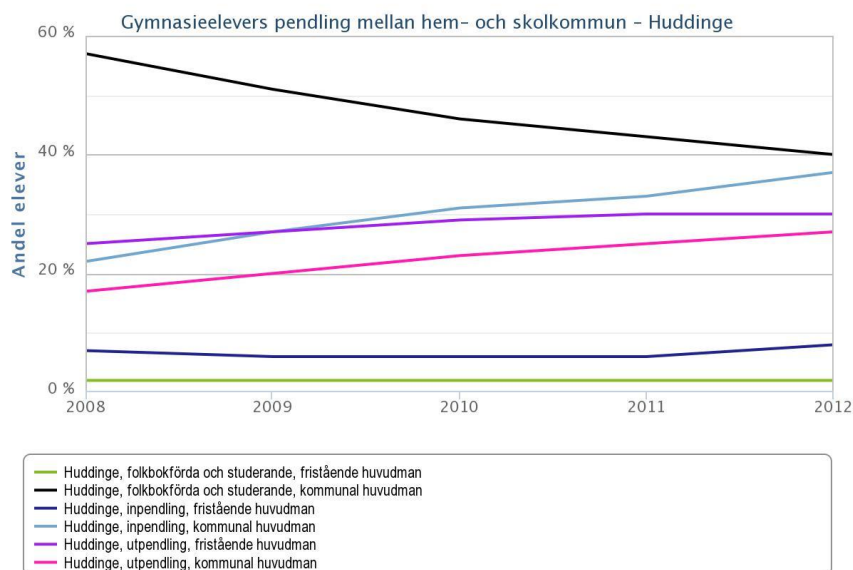
Haninge

Haninge har drygt 50 % av sina folkbokförda elever i sina skolor år 2011. Inpendlingen från andra kommuner ökar med ca 5 % till de egna kommunala skolorna. Samtidigt som utpendlingen till andra kommuner är relativt oförändrad.

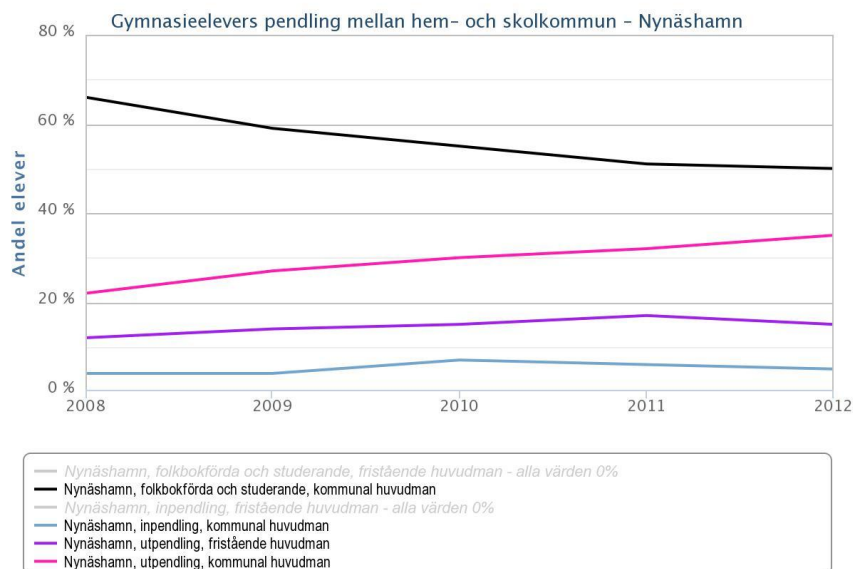
Haninges folkbokförda elever som väljer att pendla från kommunen väljer främst att gå i kommunal skola i Stockholm stad och Huddinge. De elever som väljer att pendla till Haninge kommer främst ifrån Nynäshamn, Tyresö, Stockholm stad och Huddinge.

Huddinge

Huddinge har tappat ca 20 % av sina folkbokförda elever från år 2008-2012, från knappt 60 % till 40 %. Inpendlingen från andra kommuner ligger på ca 35 % år 2012 och utpendlingen till friskolor i annan kommun ligger några procentenheter lägre. Utpendlingen till andra kommuners skolor fortsätter att öka med någon procentenhet per år. Inpendlingen till friskolor i kommunen har ökat till ca 7 % det senaste året. De elever som väljer att pendla från Huddinge söker sig i främst till kommunala skolor i Stockholms stad. Eleverna som väljer att pendla till Huddinge kommer främst från Botkyrka och Stockholms stad.

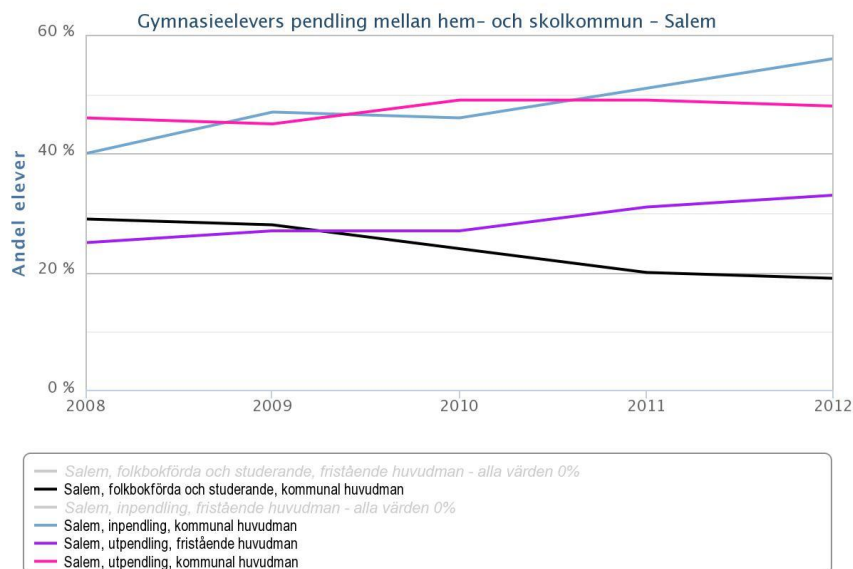
Nynäshamn

Nynäshamns gymnasium har tappat ca 15 % av sina folkbokförda elever år 2008-2012. 50 % av de folkbokförda eleverna väljer att studera i Nynäshamn, medan ca 35 % väljer att gå i annan kommunal skola och ca 15 % väljer att utpendla till en friskola. Inpendlingen ligger på cirka ca 5 %.

De elever från Nynäshamn som väljer att pendla från kommunen söker sig i störst utsträckning till Haninges kommunala gymnasieskolor. De elever som pendlar till Nynäshamns gymnasium kommer främst från Haninge kommun.

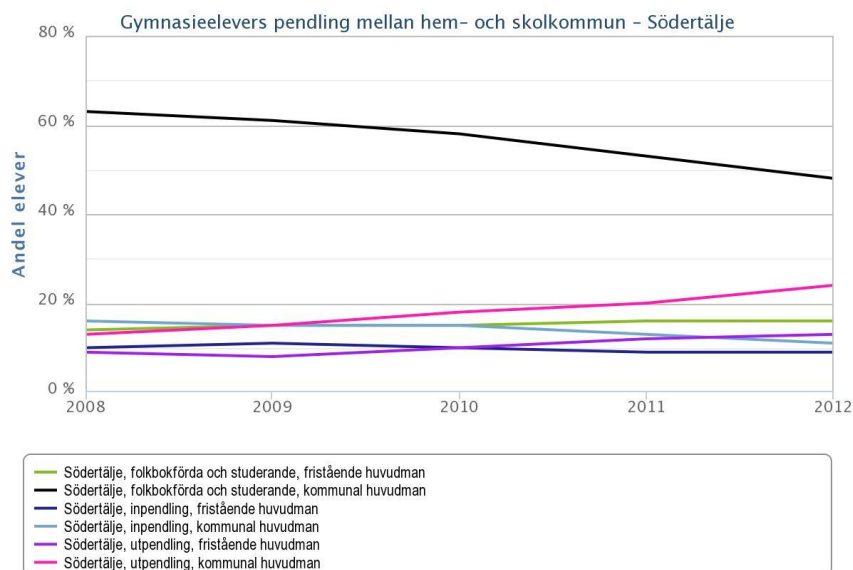
Salem

Salem har en mycket låg andel av sina folkbokförda elever som studerar i kommunen. År 2011-2012 är det endast cirka 20 % av de folkbokförda eleverna som valde att studera i sin hemkommun. Cirka 35 % av de folkbokförda eleverna väljer att utpendla till en friskola och knappt 50 % väljer annan kommunal skola. En stor andel elever från andra kommuner väljer att studera i Salems kommunala skola och utgör ca 55 % av elevunderlaget.

Eleverna från Salem väljer främst att pendla till kommunala gymnasier i Botkyrka, Huddinge och Stockholm stad. De elever som väljer att pendla till Salem kommer främst ifrån Södertälje.

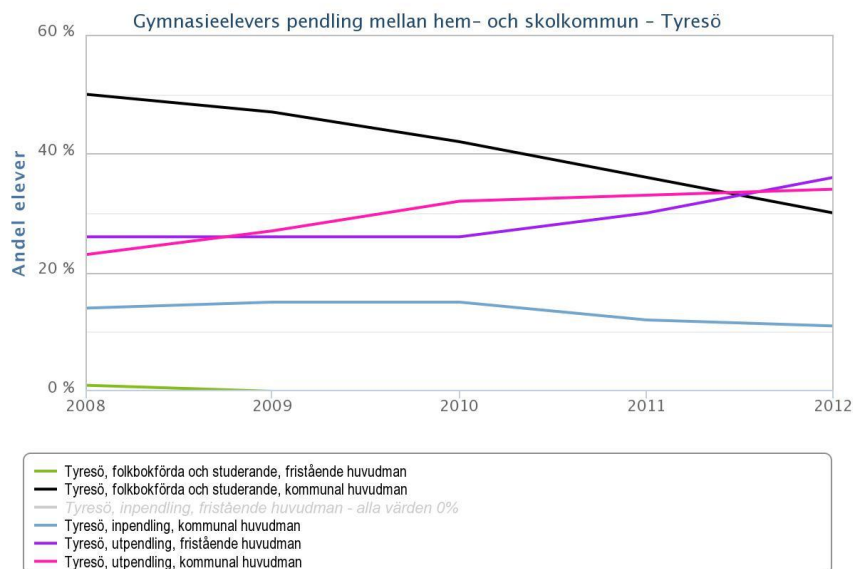
Södertälje

Södertälje är tillsammans med Nynäshamn den kommun på Södertörn som får behålla störst andel av sina folkbokförda elever i sina skolor, ca 50 %. Dock är det cirka 5 % fler som lämnat kommunen år 2012 än 2011. Ca 25 % av de folkbokförda eleverna pendlar till annan kommuns skola och cirka 15 % går i friskola. Inpendlingen till egen kommunal skola har minskat och ligger på ca 15 %.

De elever från Södertälje som väljer att pendla från kommunen väljer främst en kommunal gymnasieskola i Botkyrka och Salem. De elever som pendlar till Södertälje kommer främst ifrån Trosa och Gnesta.

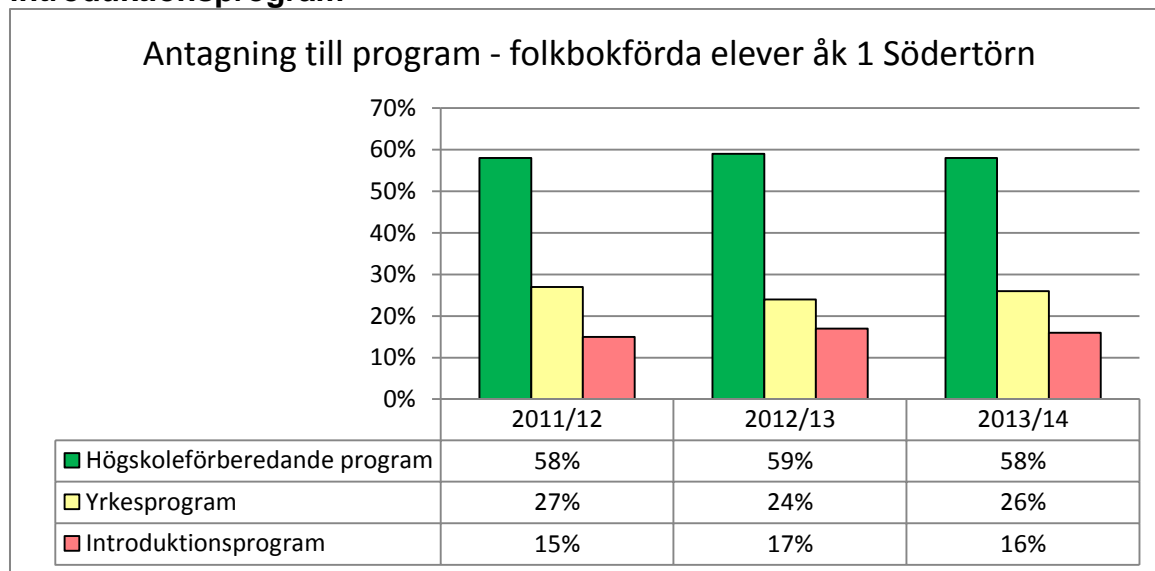
Tyresö

År 2012 har Tyresö ca 30 % av sina folkbokförda elever på det egna gymnasiet. Utpendlingen till annan kommunal skola ligger på ca 35 % och utpendlingen till friskola några procentenheter högre. Inpendlingen ligger på ca 11 %.

Eleverna från Tyresö väljer främst att pendla till kommunala gymnasieskolor i Haninge, Stockholm stad och Nacka. De elever som väljer att pendla till Tyresö kommer främst ifrån Stockholm stad och Haninge.

Andel elever på högskoleförberedande program/yrkesprogram och introduktionsprogram

Källa: ksl.ist-analys.com

GY11 innebar en drastisk förändring av elevernas gymnasieval. Andelen elever som valde högskoleförberedande program ökade med ca 10 procentenheter jämfört med åren före gymnasiereformen. Samtidigt minskade andelen elever som valde yrkesprogram med ca 10 procentenheter. Tabellen visar att effekterna av gymnasiereformen i stort sett kvarstår. Vi ser en viss ökning av intresset för yrkesprogram i det senaste gymnasievalet 2013/14 även om det är långt kvar till andelarna (33-35 %) som gällde gymnasiereformen. Vi ser stora skillnader mellan yrkesprogrammen då vissa klarar sig hyggligt, t ex EI- och energiprogrammet eller Vård- och omsorgsprogrammet, samtidigt som t ex Restaurang och Livsmedel eller Handelsprogrammet har betydande svårigheter med elevrekryteringen.

Det är för tidigt att utvärdera om den ökade andelen på högskoleförberedande program kommer att klara utbildningskraven, det finns en risk att fler hoppar av gymnasiet alternativt lämnar gymnasiet med ofullständiga betyg, vilket bl a kan resultera i ett ökat antal "omgångselever".

Vi är särskilt oroade över att andelen elever som ej är behöriga för ett gymnasieprogram ligger kvar på en hög nivå. Drygt var 6:e elev står utanför gymnasieskolans nationella program. En del huvudmän löser elevbristen på sina yrkesprogram genom att ta in obehöriga elever (sk PRIV-platser). Detta skapar ekonomi i verksamheten och kan vara en värdefull lösning för en obehörig elev. Det kan också finnas komplikationer om våra yrkesprogram får alltför många obehöriga elever. Måluppfyllelsen riskerar att minska och det kan minska programmets attraktionskraft för kommande elevkullar. Flertalet branschorganisationer ställer höga krav som många obehöriga elever kan få svårt att klara.

Sammanfattning

Forskaren Lisbeth Lundahl har genomfört en undersökning där hon tittat på "Gymnasiet som marknad". Hon har kommit fram till att eleverna väljer gymnasieskola "efter skolans läge, rykte och *elevsort* som de uppfattar den; *där går bara nördar*, eller bara *fordonsmänniskor* eller de *jätteduktiga*". Eleverna har ett behov av att skapa sig en identitet.

Att skolans läge spelar roll visar sig tydligt när vi tittar på hur söktrycket ser ut till Södertörns gymnasieskolor. De skolor som ligger geografiskt i utkanten av länet har svårt att få inpendlande elever. Här spelar även kommunikationerna roll. Skolor med sämre kommunikationspunkter t ex få busslinjer eller i utkanten av en T-bane linje har betydligt svårare att få elever än de skolor med goda kommunikationer.

Inom Södertörn har vi en relativt liten andel inpendlande elever. Något fler väljer att pendla ut och då är det i praktiken till Stockholm Stad, Nacka eller Värmdö gymnasium (vid Gullmarsplan). Få elever (1 %) från Södertörn väljer ett gymnasium på norra sidan av Stockholm. En lika liten andel väljer ett Riksgymnasium eller motsvarande i övriga Sverige.

Det som komplicerar bilden är att flera faktorer samspelar. Geografiskt läge, gymnasieutbud i relation till GY11 verkningar, ungdomars trender och behov av att skapa sig en identitet etc bidrar alla till förändringar. Södertörnseleverna är mindre benägna än länets när det gäller att välja friskola.

Slutligen är vi mycket bekymrade över att drygt var fjärde sökande till yrkesprogrammen har försvunnit sedan GY11. Vi ser en marginell återhämtning hösten 2013 men det stora tappet resulterar rimligen i både ekonomiska och utbildningsmässiga konsekvenser de närmaste åren. Vi är inte heller säkra på att så många elever numera väljer högskoleförberedande program av intresse för själva programmet, snarare misstänker vi att man vill undvika att välja bort framtida valalternativ (högskolan), om man går på ett yrkesprogram. Varken elever eller föräldrar verkar benägna att låsa valalternativen i ett alltför tidigt skede av livet. Regeringen ändrar fr.o.m. HT2013 möjligheten att skaffa grundläggande behörighet till högskolan på samtliga yrkesprogram inom de 2500 gymnasiepoängen. Möjligen kan detta återupprätta intresset för yrkesprogram de kommande åren.

Vi ser med oro på att andelen elever utanför de nationella programmen är så högt. Vi tycker att de olika introduktionsprogrammen till gymnasiet ger fler bra alternativ än tidigare men å andra sidan vore det bättre om fler elever blev behöriga redan i grundskolan.

Elevenkäten

Utvalda frågor från elevenkäten kommunens skolor läsåren 2011/12 och 2012/13

Elevenkät per kommun läsåren 2011/12 och 2012/13, %	Botkyrka 2011/12	Botkyrka 2012/13	Haninge 2011/12	Haninge 2012/13	Huddinge 2011/12	Huddinge 2012/13	Nynäshamn 2011/12	Nynäshamn 2012/13	Salem 2011/12	Salem 2012/13	Södertälje 2011/12	Södertälje 2012/13	Tyresö 2011/12	Tyresö 2012/13
Det är en positiv stämning på min skola	79	73	63	75	84	87	81		77	95	78	77	78	69
Det är arbetsro på mina lektioner	57	58	46	51	67	67	60		46	66	75	60	78	54
Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna	43	47	38	46	62	66	64		35	69	70	64	45	43
Jag kan rekommendera mitt gymnasieprogram till andra elever	77	77	75	75	85	85	80		75	86	71	70	74	74
Jag får extra hjälp om jag behöver	75	73	67	75	80	78	80		75	81	78	78	70	78
Jag känner mig trygg på min skola	86	84	89	92	96	95	95		94	98	92	85	75	87

OBS! I Haninges statistik för lå 12/13 ingår kommunala skolor + en friskola som motsvarar ca 10% av elevantalet. Ingen statistik finns tillgänglig för Nynäshamn.

Elevenkäterna indikerar att våra gymnasieskolor har en hel del utvecklingsområden att arbeta med. Det är svårt att se någon tydlig utveckling när det gäller resultaten. Vissa områden har förbättrats i några kommuner samtidigt som det försvagats i andra, och vice versa. De generellt låga värdena på t ex arbetsro på lektionerna och elevinflytande i undervisningen, har förbättrats i några kommuner, samtidigt som det dessvärre försämrats i andra.

Rent generellt vågar vi påstå att våra gymnasieelever känner sig relativt trygga på flertalet av våra gymnasieskolor. En tydlig majoritet av eleverna upplever att det finns möjlighet till extra hjälp och de tycker att det råder en positiv atmosfär på sina skolor. Generellt är de även positiva till sina gymnasieprogram.

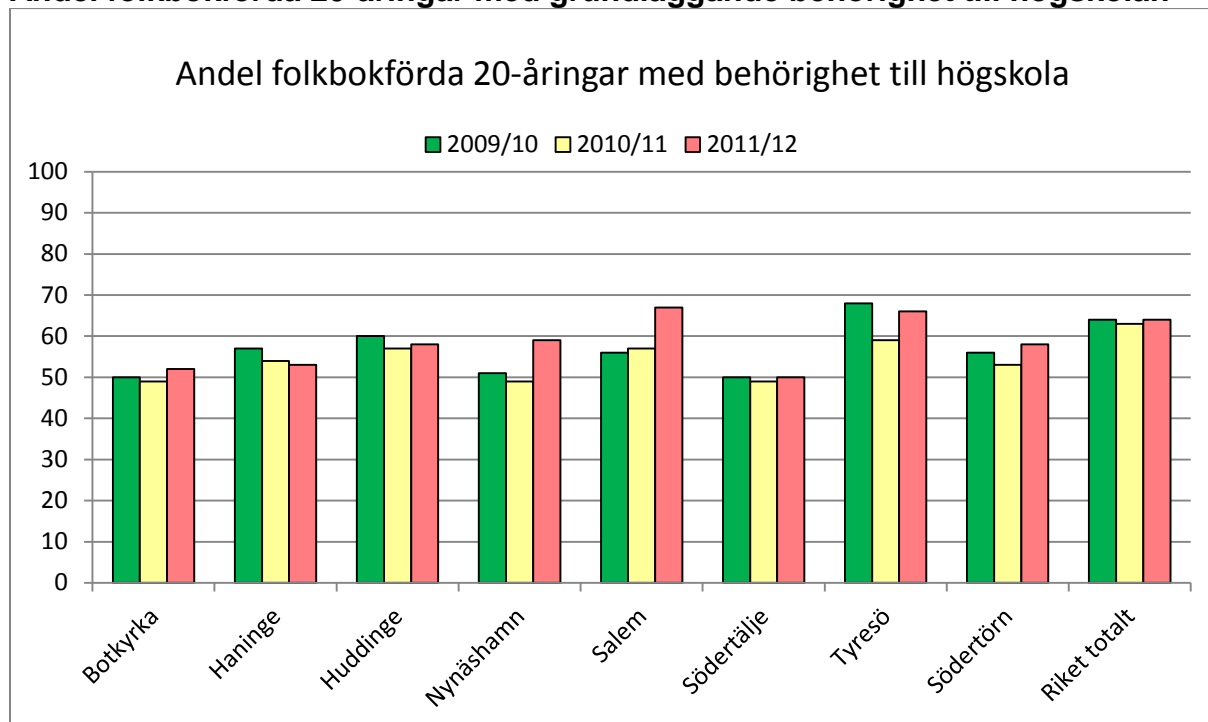
Tyvärr står utvecklingen och stannar när det gäller upplevelsen av studiero i klassrummet och medinflytande. Vi måste konstatera att vi ofta får låga betyg av våra ungdomar. Man kan tycka att konkurrensen borde resultera i att vi blir alltmer aktsamma om våra elever men det är inget som i så fall avspeglas i elevenkäterna.

Materialet indikerar stora avvikelser mellan våra olika kommuner. Sannolikt skiljer sig resultaten ytterligare när vi tittar på enhetsnivå. Förmodligen är det ett gott avstamp för ytterligare utvecklingsarbete att studera elevenkäterna på både enhetsnivå och programnivå men det låter sig inte göras i Nyckeltalsrapporten. Vi tror det finns mycket

att lära och förbättra om man studerar elevenkäten i detalj snarare än på övergripande nivå. Våra elever kan rimligen få väldigt olika skolkvalitet trots att de studerar inom samma kommun och kanske till och med samma skola.

Behörighet till högskolan och andel elever med slutbetyg

Andel folkbokförda 20-åringar med grundläggande behörighet till högskolan

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal. Måttidpunkt: VT resp. läsår. Södertörn = Genomsnitt för Södertörnskommunerna

Diagrammet visar andelen folkbokförda 20-åringar som har behörighet till högskolan. Salem är den Södertörnskommun som har den högsta andelen av folkbokförda 20-åringar med högskolebehörighet, 67 % jämfört med Riket där 63 % är behöriga.

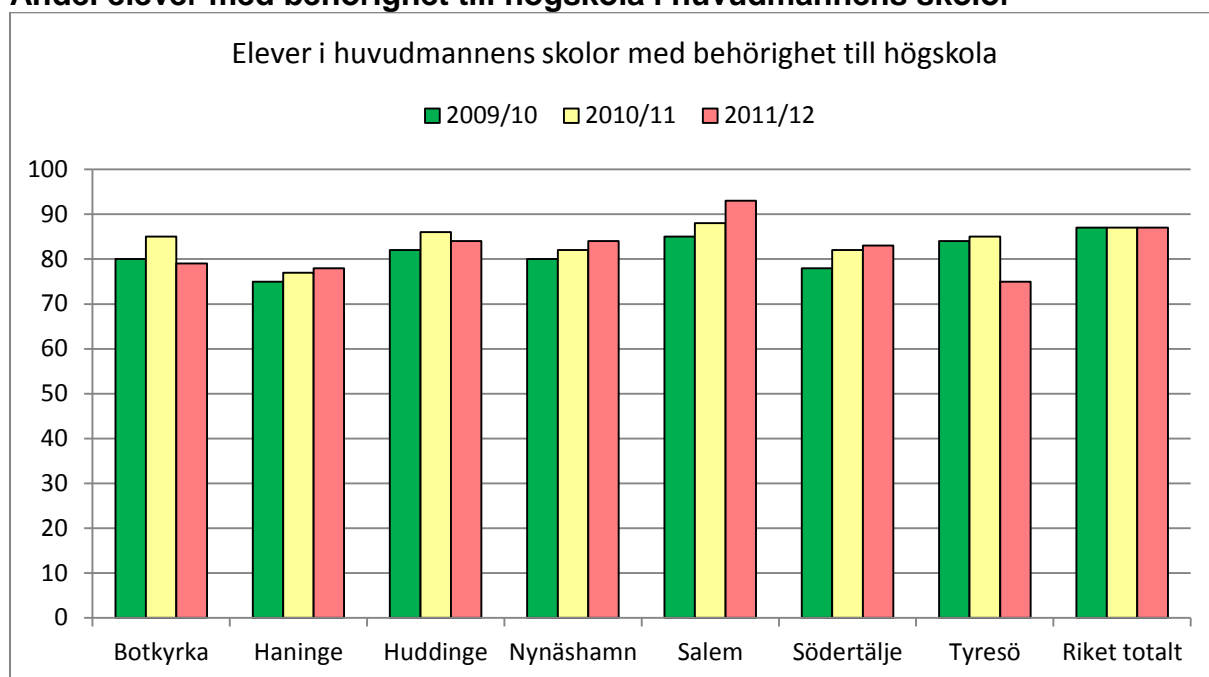
Det är en stor andel av eleverna som aldrig fullföljer sin gymnasieutbildning. För riket uppskattas siffran till drygt 20 %. Enligt SKL är det dessutom 7,4 % av eleverna med slutbetyg som saknar grundläggande högskolebehörighet. (Källa Motverka Studieavbrott, SKL, 2012).

Naturligtvis är det alarmerande att ca 40 % av regionens 20-åringar saknar godkända slutbetyg efter gymnasiet. I Botkyrka och Södertälje är det hela varannan ungdom som aldrig går ur gymnasiet med genomförd utbildning. Studier visar att en avklarad gymnasieskola är bästa vägen till en anställning. Inte heller i socioekonomiskt något starkare Södertörnskommuner är resultaten nöjaktiga.

Problemet är att den gemensamma gymnasierregionen inte tar något ansvar på folkbokföringsnivå. Det är svårt för kommunens egna gymnasieskolor att påverka utvecklingen för de elever som studerar på andra kommuners gymnasium. Det vi kan påverka och bli bättre på är vägen till gymnasiebehörighet. Det är i grundskolan vi

måste lyfta eleverna. Vi måste också öka vår måluppfyllelse när det gäller introduktionsprogram till gymnasiet.

Andel elever med behörighet till högskola i huvudmannens skolor

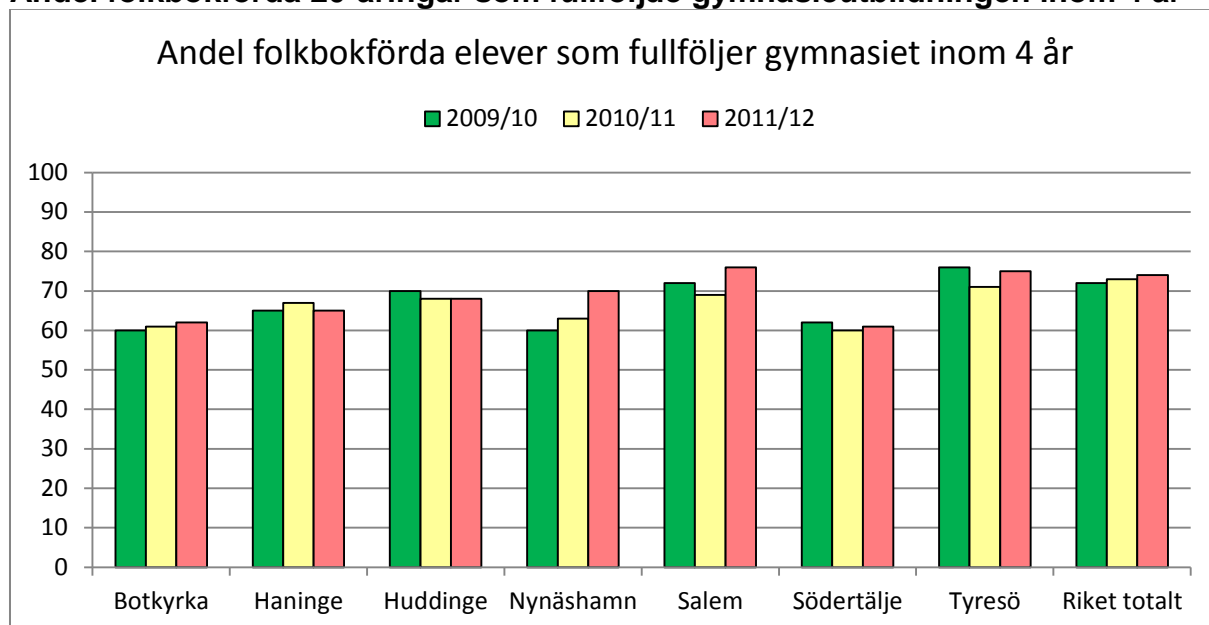

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal. Mättidpunkt: VT resp. läsår.

Diagrammet visar hur stor andel som fått behörighet till högskolan av dem som fullföljt gymnasiet. Andelen elever i de kommunala gymnasieskolorna med behörighet till högskolan har ömsom minskat, ömsom ökat i Södertörnskommunerna. Dock är det endast en kommun, Salem, som ligger på Rikets nivå.

Det är svårt att se några tydliga tendenser för Södertörnskommunerna. Botkyrka, Huddinge och Tyresö uppvisar "ryckiga" resultat samtidigt som några andra kommuner uppvisar en svag stegvis uppgång, t ex Haninge, Nynäshamn och Salem. Observera att resultaten gäller Gy94. Det återstår att se vad GY11 får för konsekvenser för måluppfyllelsen i framtiden.

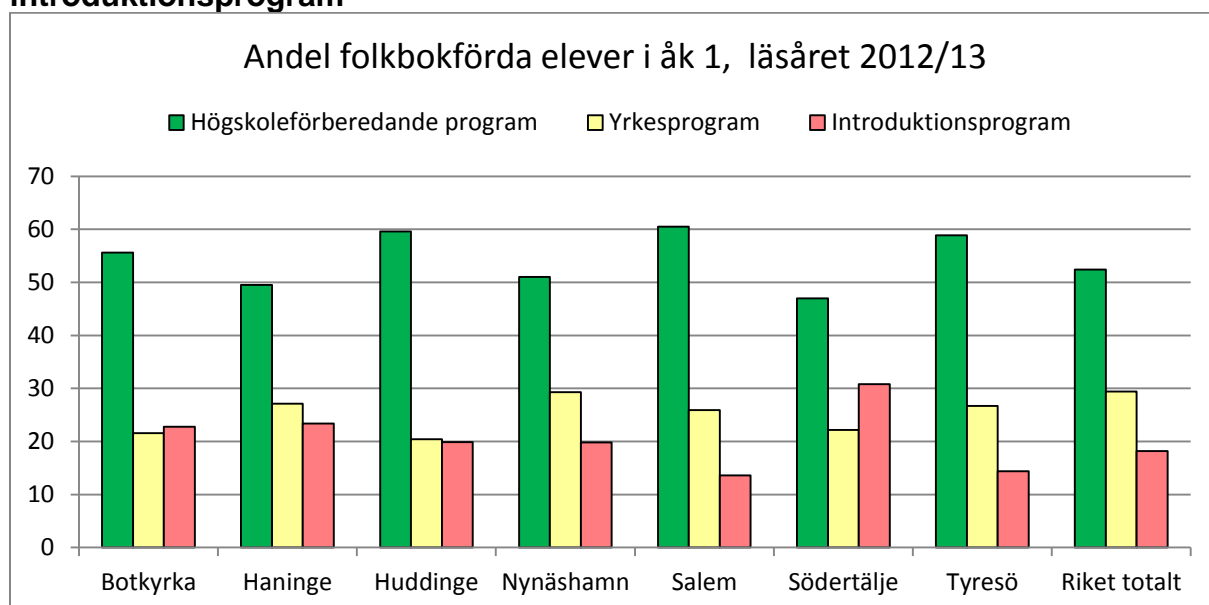
Andel folkbokförda 20-åringar som fullföljde gymnasieutbildningen inom 4 år

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal. Måttidpunkt: VT resp. läsår.

Diagrammet visar andelen folkbokförda elever som fullföljer sin gymnasieutbildning inom fyra år inklusive dem som börjat på individuella programmet. 74 % av Rikets elever fullföljer gymnasiet inom fyra år. Tyresö och Salem når upp till Rikets nivå, och för övriga kommuner varierar resultaten ner till cirka 60 %. Siffrorna följer delvis kommunernas socioekonomiska struktur. Vi kan inte se någon tydlig förändring över de tre senaste åren utan måluppfyllelsen varierar. Den ökade rörligheten av elever mellan kommunerna verkar inte påverka resultatet nämnvärt.

Andel elever på högskoleförberedande program, yrkesprogram och introduktionsprogram

Källa: Skolverket. Måttidpunkt hösten 2012.

I förhållande till Riket har Södertörn generellt en lägre andel som går på yrkesprogram, en högre andel som går på introduktionsprogram och

högskoleförberedande program. Möjligen indikerar detta en viss motsägelsefullhet. Vi har fler elever än Riket som väljer en utbildning med tydlig högskoleprofil samtidigt som vi har fler som helt hamnar utanför de nationella gymnasieprogrammen. Grundskolan ser ut att bli en vattendelare som får iögonfallande stora konsekvenser för elevens fortsatta utbildningskarriär.

Antal elever som går på Introduktionsprogram i huvudmannens skola, HT12

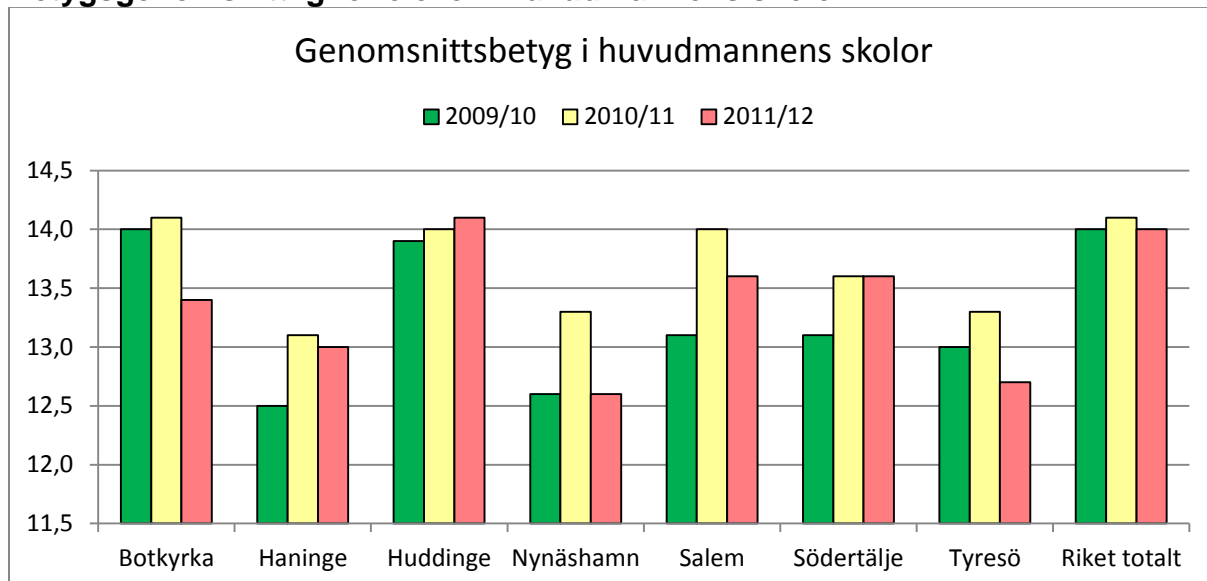
IM-program	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nynäshamn	Salem	Södertälje	Tyresö
Preparand	24	18	34	16	0	134	0
Programinriktat individuellt val	35	44	52	9	0	66	0
Yrkesintroduktion	27	111	65	11	11	146	10
Individuellt alternativ	52	45	47	17	?	97	58
Språkintröduktion	161	118	173	27	0	236	28
Totalt antal elever	331	336	371	80	11	679	96

Källa: Skolverket.se/Siris samt Södertörnskommunerna. I Södertäljes siffror ingår även IV.

GY11 innebär ett helt nytt grepp när det gäller utbildningsalternativ för de elever som saknar behörighet till gymnasieskolan. Kommunerna försöker utnyttja den utbildningspalett som reformen ger. Bl a är ju yrkesintroduktionen ett mer praktiskt alternativ för elever utanför gymnasieskolan och här har samtliga kommuner börjat etablera en del utbildningsalternativ. Det förefaller som att kommunerna varierar när det gäller att "systematisera" utbildningar för sina obehöriga elever. Tyresö t ex verkar använda Individuellt alternativ på ett mer omfattande sätt än många andra Södertörns kommuner när det gäller andel elever som erbjuds detta utbildningsalternativ. Möjligen finns inom Södertörnssamarbetet en viss osäkerhet kring hur de olika introduktionsprogrammen är förmodade att erbjudas?

Naturligtvis finns mycket att göra och inte minst mycket att lära de närmaste åren och ett utbyte om kunskaper och erfarenheter mellan Södertörnskommunerna kommer att förbättra utbildningarna. Flera Södertörnskommuner har också öppnat upp och tar emot elever från våra olika kommuner trots att introduktionsprogrammen ännu inte ingår i den regionala prislistan. Vi ser att andelen elever utanför gymnasieskolan till stor del följer de enskilda kommunernas befolkningensmängd dock med undantag av Södertälje som har klart fler obehöriga än övriga kommuner, vilket ju är en konsekvens av en stor andel nyanlända det senaste åren som behöver tid och utbildning för att komma in på de nationella programmen.

Betygsgenomsnittlig för elever i huvudmannens skolor

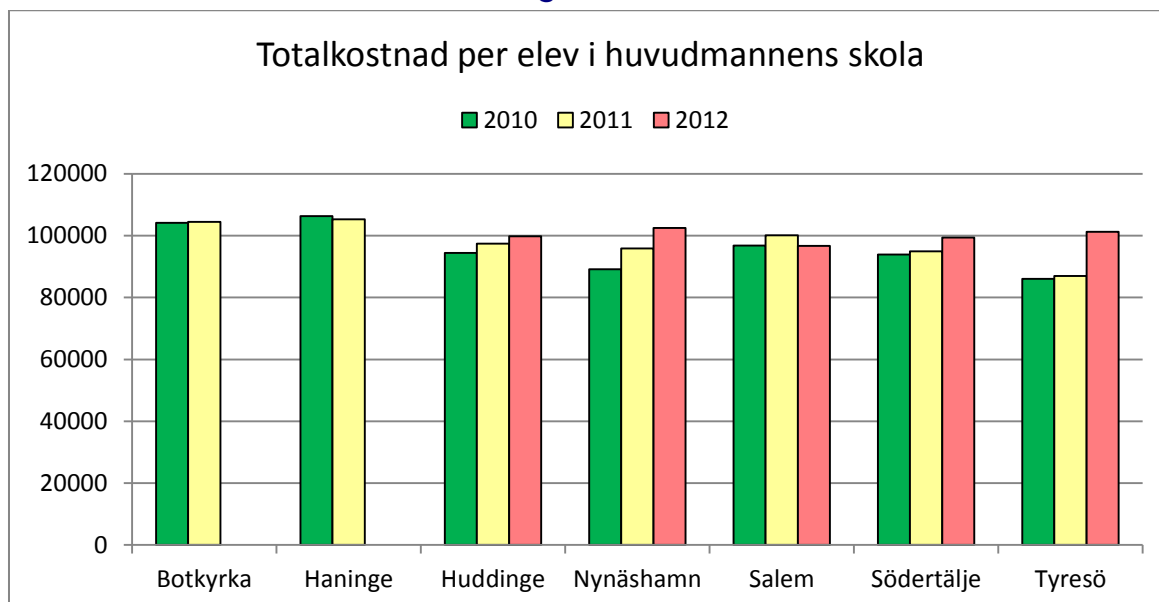

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal. Måttidpunkt: VT resp läsår.

Genomsnittsbetyget är beräknat på elever som fått ett slutbetyg. Huddinge är den enda kommun som lyckats komma upp och t.o.m. passera rikets betygsgenomsnitt – 14,1. Flertalet Södertörnskommuner har sänkt sitt betygsgenomsnitt jämfört med läsåret 2010/11.

Det återstår att se vilka konsekvenser GY11 får för den framtida betygsutvecklingen då en helt ny betygsskala införs.

Ekonomi och antal lärare/behörighet

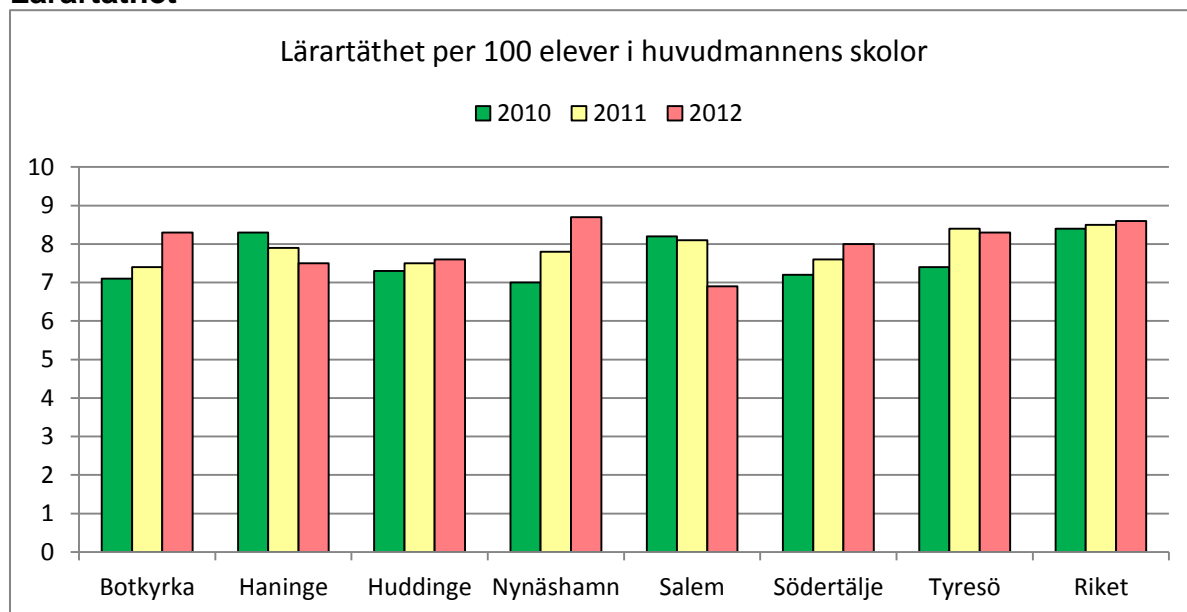

Källa: SCB.se/Statistikdatabasen. Statistik för Botkyrka och Haninge 2012 är ej tillgänglig eller har av SCB bedömts som osäkra/felaktiga.

Enligt SCB la Haninge och Botkyrka mest pengar per elev i den kommunala gymnasieskolan 2011, cirka 105 tkr/år. Tyvärr saknas uppgifter för dessa kommuner för 2012 i SCB men det förefaller som om övriga Södertörnskommuner närmast sig

dessa kostnader under 2012. Men det är svårt att dra några slutsatser då kommunerna fördelar och bokför kostnader på olika sätt. Siffrorna indikerar att i stort sett alla kommuner väljer att satsa mer på sina gymnasieutbildningar än tidigare. Kanske pga implementeringen av GY11 och inte minst den nya utbildningspaletten av introduktionsprogram. Vidare har en viss programanpassning skett till nya krav i reformen samt fortbildningsinsatser för personal etc. Flera kommuner försöker även hänga med i den snabba IT-utvecklingen vilket ställer krav på utvecklad teknik och inte minst datortäthet.

Lärartäthet

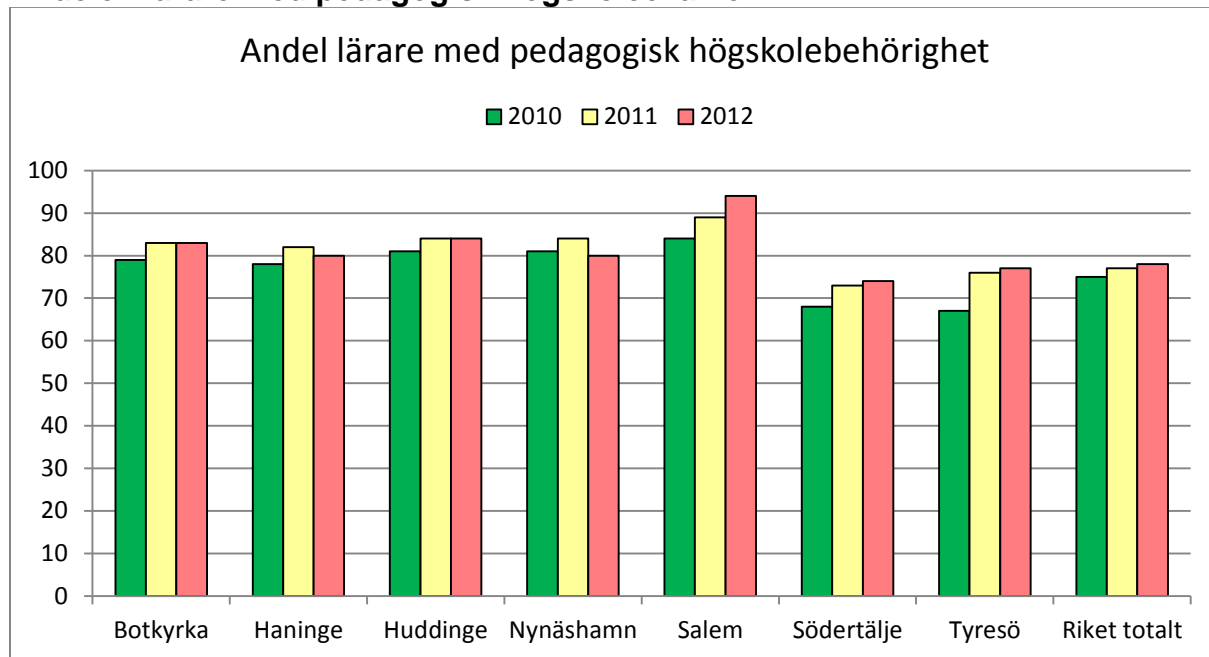

Källa: Skolverket.se/Siris. Mättningspunkt: 15:e oktober resp. år.

Antal lärare per 100 elever, mättningspunkt 15 oktober respektive år. Det är relativt stora skillnader mellan kommunerna i antal lärare per 100 elever, från cirka 6,9 till 8,7. Det är svårt att se någon trend att lärartätheten blir lägre eller högre med tiden. Lärartätheten på Södertörn ligger något lägre än Riket.

En mängd faktorer tycks påverka om lärartätheten ökar eller minskar i de olika kommunerna. Minskade elevkullar kan leda till ökad lärartäthet när en skola får svårt att anpassa sin organisation efter nya förutsättningar. Andra kommuner har haft pressade ekonomiska år och har fått chansen att återhämta sin bemanning. Även GY11 kan ha fått konsekvenser för lärartätheten när enskilda skolor både behövt nyanställa respektive begränsa olika ämneskompetenser.

Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal. Mättidpunkt: 15:e oktober resp. år.

Det är positivt att Södertörnskommunerna generellt har en högre andel behöriga lärare jämfört med riket. Samtidigt är det aningen alarmerande att utvecklingen inte speglar skollagens förändrade krav på behörighet och legitimationskrav fr.o.m. 2015. Rimligen borde andelen behöriga lärare öka något för varje år för att matcha behörighetskraven. Vi kan hittills inte bekräfta att fortbildningsinsatser t ex lärarlyftet har bidragit till att personal i högre grad än tidigare kompletterat sin lärarexamen.

Observera att yrkeslärare ingår i statistiken ovan, trots att skollagen ej stipulerar lärarexamen för att man ska få sätta betyg etc.

3 Fördjupning programmen Natur och Bygg

Naturvetenskapsprogrammet

Elevenkät

Utvalda frågor från elevenkäten kommunens skolor läsåren 2011/12 och 2012/13.

Siffrorna är inte helt jämförbara då svarsalternativen hos kommunerna inte är identiska samt att antalet svarsalternativ också skiljer sig. De flesta kommuner har fem alternativ varav Vet ej ingår, några kommuner har fyra svarsalternativ. Siffran som visas i tabellen är en sammanslagning av de två positiva svarsalternativen. Detta gäller samtliga program, även byggprogrammet som detaljredovisas i nästa avsnitt.

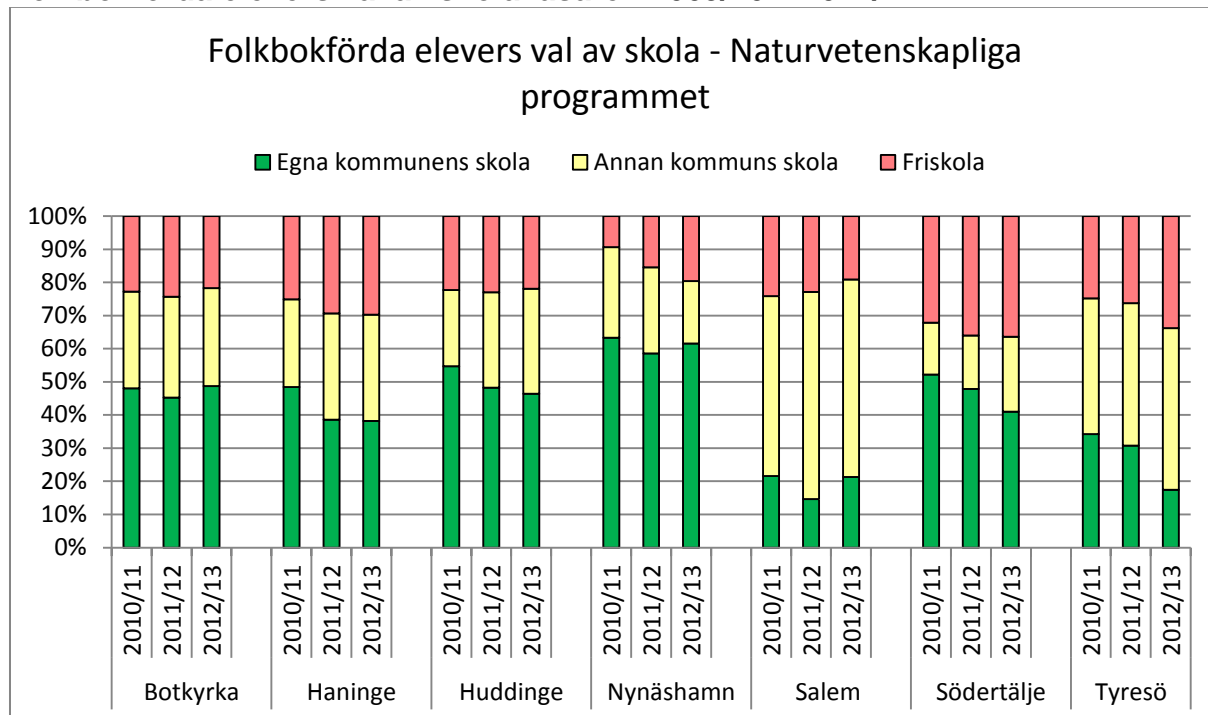
Elevernas omdömen – årskurs två

Elevenkät Naturvetenskapliga programmet läsåren 2011/12 och 2012/13, %	Botkyrka 2011/12	Botkyrka 2012/13	Haninge 2011/12	Haninge 2012/13	Huddinge 2011/12	Huddinge 2012/13	Nynäshamn 2011/12	Nynäshamn 2012/13	Salem 2011/12	Salem 2012/13	Södertälje 2011/12	Södertälje 2012/13	Tyresö 2011/12	Tyresö 2012/13
Det är en positiv stämning på min skola	86	75	70	73	92	92	84		88	81	77	71	75	88
Det är arbetsro på mina lektioner	68	60	74	39	85	77	91		75	69	50	42	63	89
Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna	50	38	22	20	63	70	84		50	75	54	60	39	33
Jag kan rekommendera mitt gymnasieprogram till andra elever	80	71	72	71	87	83	87		100	62	58	74	65	67
Jag får extra hjälp om jag behöver	82	76	63	56	78	85	87		75	75	69	68	52	78
Jag känner mig trygg på min skola	94	90	97	86	99	94	96		100	94	96	82	90	89

Ingen statistik finns tillgänglig för Nynäshamn.

Eleverna känner sig relativt trygga på skolan trots att andelen som tycker detta minskat, och vad gäller att det råder positiv stämning varierar den mellan kommunerna. Dock kan vi generellt se en svag negativ utveckling när det gäller flertalet områden. I flertalet frågor är det väldigt varierande svar från de olika kommunerna. Vad gäller arbetsron på lektionerna har den generellt sett minskat men varierar mellan kommunerna från 39 % till 89 %. Även om siffrorna hos vissa kommuner inte är tillfredsställande så anser NV-eleverna i större utsträckning att det är arbetsro jämfört med elever som går på andra program. På frågan i vilken utsträckning eleverna har fått möjlighet att påverka lektionerna skiljer sig elevernas resultat från 20 % till 75 % och även här har resultaten generellt försämrats. Över lag är det en väldigt låg andel elever som anser sig fått vara med och påverka hur de arbetar på lektionerna.

Folkbokförda elevers val av skola läsåren 2009/10 – 2011/12

Källa: Skolverket.

Ungefär hälften av Södertörnkommunerna har tappat andelar av sina "egna" naturvetarelever. Botkyrka, Nynäshamn och Salem har ökat sina andelar. Det är stor variation mellan kommunerna, från cirka 20 % av sina "egna" elever i Salem till cirka 60 % i Nynäshamn. Förutom Nynäshamn ökar andelen elever som väljer att gå i annan kommunal skola. I Huddinge, Botkyrka, Salem minskar andelen elever som väljer friskola. I Tyresö ökar andelen elever som väljer friskola.

Folkbokförda 20-åringar som är behöriga till Högskola

Grundläggande behörighet läsåren 2010/11 och 2011/12

	2010/11			2011/12		
	Egen kommuns skola	Annan kommuns skola	Friskola	Egen kommuns skola	Annan kommuns skola	Friskola
Botkyrka	92%	91%	86%	86%	90%	92%
Haninge	91%	95%	89%	91%	87%	92%
Huddinge	89%	96%	97%	88%	92%	92%
Nynäshamn	96%	88%	**	100%	88%	**
Salem	100%	89%	100%	100%	100%	100%
Södertälje	94%	90%	100%	95%	70%	94%
Tyresö	100%	96%	100%	73%	100%	94%

Källa: Skolverket. ** = Antalet elever som beräkningen baseras på understiger 5.

Naturvetareleverna har en klart högre andel elever (i relation till genomsnittet) som är behöriga till Högskolan. Statistiken är beräknad på dem som fått slutbetyg läsåret

2011/12. Salem är den kommun där andelen elever med behörighet till högskolan är högst. Samtliga Salemelever är oberoende av huvudman behöriga till högskolan.

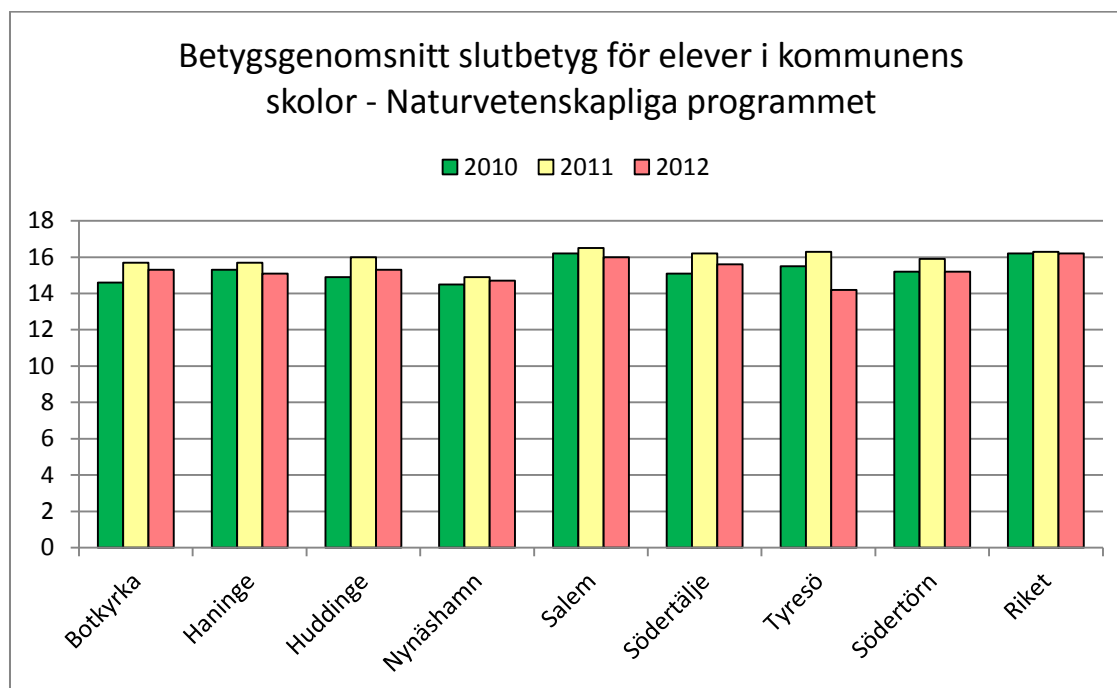
Betygsgenomsnitt slutbetyg folkbokförda elever läsåren 2010/11 och 2011/12

NV	2010/11			2011/12		
	Egen kommuns skola	Annan kommuns skola	Friskola	Egen kommuns skola	Annan kommuns skola	Friskola
Botkyrka	15,3	14,9	15,4	15,3	15,4	16
Haninge	15,8	14,2	16,4	15,1	14,4	15,6
Huddinge	15,9	16,6	16,2	15,1	15,4	15,9
Nynäshamn	14,8	14	**	14,5	15,6	**
Salem	17,1	15,9	16,7	16,8	16,2	17,1
Södertälje	15,4	15,2	16,7	15	14	16,5
Tyresö	15,6	15,7	16,7	13,9	16,7	15,9

Källa: Skolverket. ** = antalet elever som beräkningen baseras på understiger 5.

Eleverna som gått NV i en Friskola uppnår i snitt ett något högre slutbetyg än de elever som gått i egna kommunens skola eller annan kommuns skola. Noterbart är att de elever som gått i den egna kommunens skola har sänkt sina slutbetyg i sex av sju kommuner sedan föregående läsår, en kommun ligger kvar på samma nivå. Av dem som gått i annan kommunal skola så har slutbetygen höjts i några kommuner och sänkts i några.

Betygssnittet av elever i huvudmannens skolor

Källa: Skolverket.se/Siris. Mättidpunkt: VT resp. år. Södertörn = Genomsnitt Södertörnskommunerna.

Eleverna som gått på NV på Södertörn ligger 1,0 lägre i slutbetyg än Riket år 2012, 15,2 respektive 16,2. Tyvärr ser vi en sänkning i alla Södertörnskommuner. Vi har

alltså tappat relativt stort i relation till rikets resultat som varit i stort sett oförändrade de senaste åren.

Antal elever på Naturvetenskapliga programmet i huvudmannens skola

NV	2010/11	2011/12	2012/13
Botkyrka	217	275	333
Haninge	256	211	312
Huddinge	483	523	525
Nynäshamn	90	74	73
Salem	58	46	71
Södertälje	129	174	189
Tyresö	74	67	39
Summa	1307	1370	1542

Källa: Skolverket.se/Siris

Glädjande nog kan vi konstatera att naturvetenskapsprogrammet ökat i Södertörnsregionen det senaste året. Nu studerar hela 1542 elever, vilket betyder en ökning på nästan 13 % sedan föregående år. Tydligast ökning har skett i Botkyrka, Salem och Haninge. Endast Tyresö står för en minskning. Totalt sett är det fler elever som läser Naturvetenskapliga programmet i kommunernas egna gymnasieskolor läsåret 2012/13 än de tidigare åren. Den nya gymnasiereformen har resulterat i att fler elever läser på högskoleförberedande program än tidigare.

Slutreflektion

Man kan undra varför naturvetarna som ju tillhör våra mest högpresterade elever inte är mer nöjda med t ex elevinflytandet och möjligheten att påverka resultaten. Årets resultat har dessvärre försämrats från tidigare låga nivåer. Möjligen speglar försämringen i elevenkäten den generellt lägre måluppfyllelsen när det gäller andelen behöriga till högskolan och det lägre betygsgenomsnittet. I några Södertörnskommuner är det fler naturvetare som väljer skola i den egna kommunen. Och rörelsen av elever mellan våra kommunala gymnasieskolor är också stor, samtidigt som naturvetarna i högre grad än många andra program väljer bort friskola. Som kommunhuvudmän är vi beroende av andra kommuners elever och om utvecklingen fortsätter blir det uppenbart att gymnasieskolan blir en regional angelägenhet snarare än kommunal.

Vi är särskilt bekymrade över att naturvetarnas upplevelse av trygghet och arbetsro minskar i elevenkäterna. Naturvetarna har stor påverkan på kommuners samlade resultat. En försämrad arbetsmiljö för dessa elever kan på sikt leda till en sämre resultatutveckling och ett sämre rykte för skolorna.

Det allra mest positiva förändringen som vi kan se är att betydligt fler ungdomar på Södertörn än tidigare väljer naturvetenskapligt program, ökningen är cirka 13 % mot föregående. Sedan 2010 har andelen ökat med nästan 20 %.

Byggprogrammet

Elevenkät

Elevernas omdömen – årskurs två

Elevenkät Byggprogrammet läsåren 2011/12 och 2012/13, %	Botkyrka 2011/12	Botkyrka 2012/13	Haninge 2011/12	Haninge 2012/13	Huddinge 2011/12	Huddinge 2012/13	Nynäshamn 2011/12	Nynäshamn 2012/13	Salem 2011/12	Salem 2012/13	Södertälje 2011/12	Södertälje 2012/13	Tyresö 2011/12	Tyresö 2012/13
Det är en positiv stämning på min skola		45	41	61	77	66	86		75	100	68	86	83	52
Det är arbetsro på mina lektioner		27	24	44	59	57	41		10	83	72	62	72	38
Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna		35	34	44	59	63	54		30	83	56	76	50	40
Jag kan rekommendera mitt gymnasieprogram till andra elever		54	75	79	83	81	86		70	100	64	62	94	52
Jag får extra hjälp om jag behöver		36	71	78	74	79	73		55	83	72	76	85	80
Jag känner mig trygg på min skola		100	83	87	96	93	95		90	100	80	95	89	81

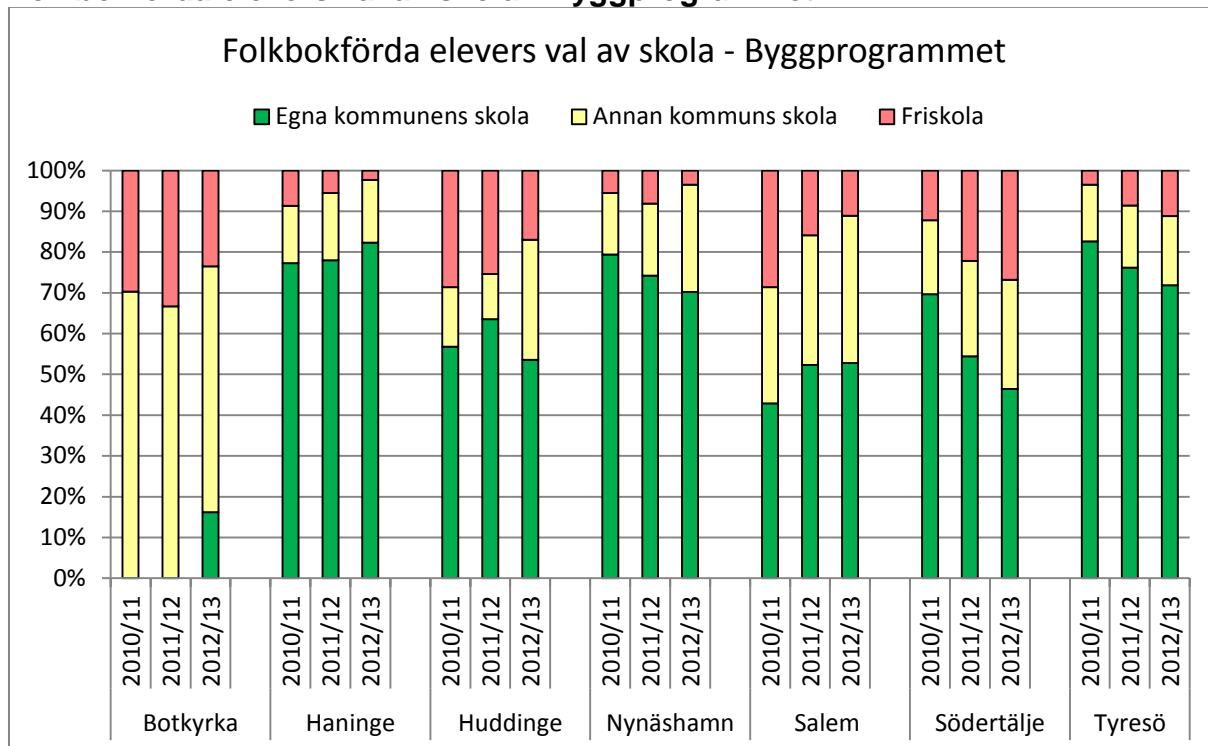
Ingen statistik finns tillgänglig för Nynäshamn.

Byggeleverna är mindre nöjda med stämningen på skolan, arbetsron på lektionerna och att de får extrahjälp än genomsnittseleven på Södertörn trots att en viss förbättring skett. Påverkansmöjligheten av lektionerna upplevs ha ökat hos flertalet elever i Södertörnskommunerna och ligger nu något högre än för genomsnittseleven på Södertörn.

Enkätsvaren varierar mycket från kommun till kommun. Om vi t ex tittar på arbetsron på lektionerna så anser 27 % av eleverna i Botkyrka att det är arbetsro medan 83 % av eleverna i Salem upplever arbetsro.

Däremot uppvisar i stort sett samtliga kommuner goda resultat avseende trygghet. I Botkyrka och Salem upplever 100 % av eleverna god trygghet. För första gången sedan vi började jämföra är numera byggeleverna generellt lika trygga på sina skolor som naturvetareleverna.

Folkbokförda elevers val av skola - Byggprogrammet

Källa: Skolverket.

Byggeleverna är mer trogna sin hemkommun än flertalet gymnasieprogram även om 2012 innebär en minskning. En viss ökning sker när det gäller elevers val av kommunal skola i annan kommun. Friskolorna tappar något mer jämfört med andra gymnasieprogram.

Grundläggande behörighet läsåren 2010/11 och 2011/12

BP	2010/11			2011/12		
	Egen kommuns skola	Annan kommuns skola	Friskola	Egen kommuns skola	Annan kommuns skola	Friskola
Botkyrka		67	77		70,4	**
Haninge	82	**	60	71,8	85,7	**
Huddinge	88	83	67	55,9	**	100
Nynäshamn	83		**	**	**	
Salem	86		**	**	**	**
Södertälje	64	75	**	**	**	
Tyresö	84	**	**	66,7	**	

Källa: Skolverket ** = Antalet elever som beräkningen baseras på understiger 5.

Tyvärr är elevunderlaget så begränsat att det är svårt att få fram säker statistik från Skolverket. Högskolebehörigheten har minskat där vi har säker statistik för elever som gått i den egna kommunens skola.

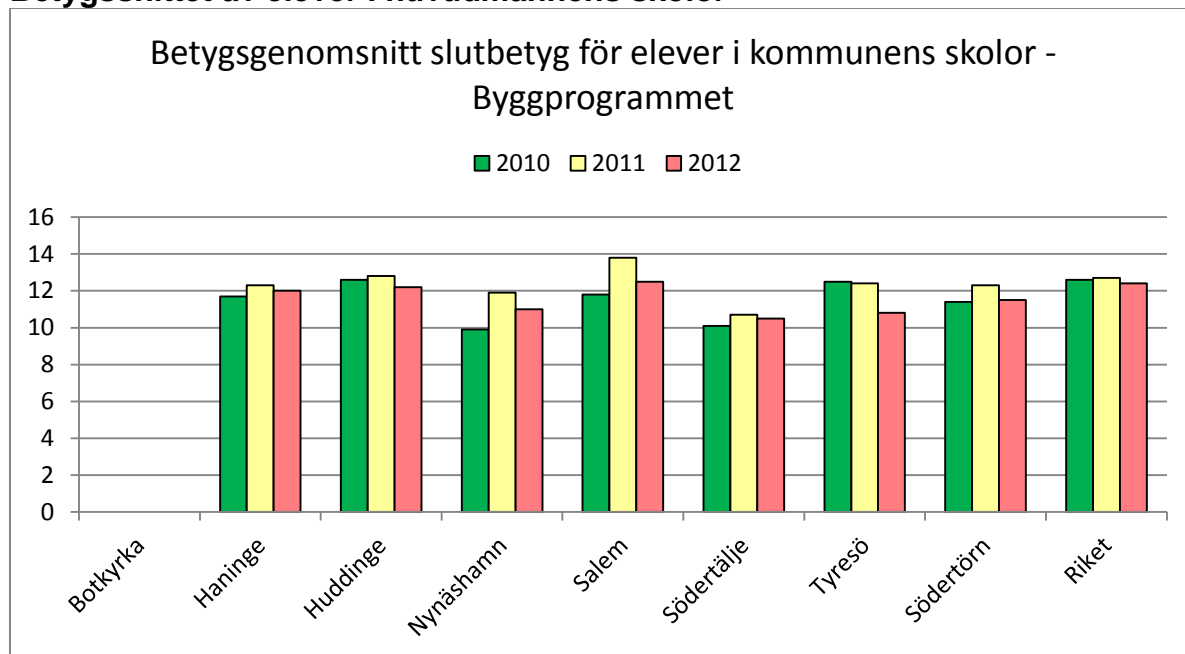
Betygs-genomsnitt slutbetyg folkbokförda elever

	2010/11			2011/12		
	Egen kommuns skola	Annan kommuns skola	Friskola	Egen kommuns skola	Annan kommuns skola	Friskola
Botkyrka		12	10,8		13,1	10
Haninge	12,2	**	10,1	11,9	12,4	**
Huddinge	13,1	12,8	11,4	12,6	10,8	11,9
Nynäshamn	11,9		**	11,7	**	
Salem	13,6		**	**	**	**
Södertälje	11,3	14,6	**	11,3	10,6	11,7
Tyresö	12,1	**	**	10,9	**	

Källa: Skolverket. ** = Antalet elever som beräkningen baseras på understiger 5.

Läsåret 2011/12 har betygsnivån generellt minskat i både de kommunala skolorna och i friskolorna. De elever som uppnått högst betygs-genomsnitt är de folkbokförda eleverna från Botkyrka som gått i annan kommuns skola med värdet 13,1.

Betygs-nittet av elever i huvudmannens skolor

Källa: Skolverket.se/Siris. Mättidpunkt: VT resp. år. Södertörn = Genomsnitt Södertörns kommunerna

Samtliga kommuner har sänkt sina betyg läsåret 2011/12. Rikets elever på byggprogrammet har ett genomsnittsbetyg på 12,4 läsåret 2011/12. Två kommuner ligger i paritet med Rikets betygs-genomsnitt, Salem och Huddinge.

Antal elever på Byggprogrammet i kommunernas skolor

	2010/11	2011/12	2012/13
Botkyrka			49
Haninge	165	153	161
Huddinge	139	198	193
Nynäshamn	72	62	49
Salem	119	112	81
Södertälje	97	68	52
Tyresö	98	85	82
Summa	690	678	667

Källa: Skolverket.se/Siris samt Salems Utbildningsförvaltning

Tack vare att Botkyrka öppnat för Byggprogrammet är andelen byggelever inom Södertörnssamarbetet i princip oförändrat. Reellt har dock andelen byggelever minskat i flera kommuner t ex Nynäshamn, Salem och Södertälje.

Slutreflektion

Byggelevernas elevenkät innehåller en del ljuspunkter jämfört med tidigare bl a har tryggheten generellt ökat. Elevernas möjligheter att påverka lektionerna har också ökat något från relativt låga nivåer. Man ska också notera att variationen är mycket stor mellan kommunerna. Byggprogrammet ställer stora krav på entreprenörskap och problemlösningsförmåga men dessa färdigheter förefaller inte beaktas om vi får tro elevenkätens svar. Positivt är att elevens möjlighet till extra hjälp och stöd har förbättrats i flera kommuner.

Byggprogrammets elever är mer benägna än andra att välja kommunal skola framförallt i egen regi. Vi ser en viss minskning för friskolor.

Det är problematiskt att betygen i den kommunala skolan generellt försämrats. Också betygsgenomsnittet har generellt försämrats i relation till riket liksom behörigheten till högskolan har minskat.

Sökbilden till byggprogrammet varierar mellan Södertörnskommunerna. Den totala bilden visar att flertalet kommuner har färre byggelever 2012/13 än tidigare.

Tyvärr måste vi konstatera att det förefaller vara stora skillnader i både måluppfyllelse och elevers kvalitetsupplevelse av sina skolor. Detta tyder på att utbildningarna knappast kan betraktas som likvärdiga.

4 Slutsatser

De senaste åren har Södertörnskommunerna tappat cirka 2000 sökande folkbokförda elever till gymnasiet. Det är först 2016 som elevökningen inleds igen. Framåt 2020 kommer vi att ha fler ungdomar i gymnasieåldern än rekordåret 2008. Dock ska vi observera att minskningen av elevunderlaget blir något mindre än vad vi tidigare antagit i prognoserna, mest tack vare en oväntad stor inflyttning till Stockholm. Många är nyanlända vilket i sin tur ställer ökade krav på t ex språkin introduktion och det gymnasieförberedande utbildningarna.

Våra Södertörnsungdomar rör sig i allt högre utsträckning mellan våra kommuner, vi ser att andelen Södertörnselever till Stockholm Stad är oförändrat jämfört med föregående år. Antalet elever som söker sig ut till landet alternativt till norra Stockholmsområdet oförändrat lågt. Det är inte ovanligt att enskilda gymnasier i Södertörn har fler elever från andra Södertörnskommuner än "egna" elever. I allt högre utsträckning blir även de lokala gymnasieskolorna en gemensam Södertörnsangelägenhet. Vi finns till för varandra och rent ekonomiskt finansierar vi varandras verksamhet. Det borde vara lika intressant för en kommun att följa måluppfyllelsen i grannkommunen om man verkligen vill ha grepp om sina folkbokförda elevers skolframgång. Det är övervägande de folkbokförda eleverna på Södertörn som går i de kommunala gymnasieskolorna på Södertörn. Vilket visar att det Södertörnsövergripande samarbetet inom gymnasieskolan är viktigt.

Situationen för friskolorna varierar. Några friskolekoncerner med etableringar i länet har problem med elevförsörjningen, vilket kan resultera i att kommuner blir tvungna att ta emot elever som plötsligt blir "skollösa". Förutsatt att detta gäller mindre friskolor bör detta lösa sig ganska väl utan skada för de enskilda individerna. Att vi idag har en del vakanser på många program inom Södertörn är på sätt och vis en platsreserv om någon nedläggning skulle ske. Dock måste vi komma ihåg att det största problemet inte är vikande elevkullar utan att gymnasieskolan sedan 2009 har haft en betydande överkapacitet av utbildningsplatser både i kommunal- och friskoleregi.

Resultatet från elevenkäten visar att det finns stora skillnader mellan Södertörnskommunerna. Speciellt när det gäller stämningen på skolan, arbetsron och elevernas inflytande på lektionerna. Vi kan bara konstatera att trots det låga resultatet föregående år så har ingen markant förbättring skett, förutom i någon enstaka kommun. Skillnaden mellan kommunerna förefaller vara större när det gäller yrkesprogram än högskoleförberedande program.

Gymnasievalet har genom GY11 blivit ett framtidsval som gör att eleven väljer bort utbildningar som signalerar en lägre status med större begränsningar av den händelse att eleven vill ha möjlighet att studera på högskolan i framtiden. Andelen elever som väljer högskoleförberedande program ligger på konstant hög nivå de senaste tre åren. Trots detta har kanske den nedåtgående trenden för yrkesprogrammen vänt och pekar nu svagt uppåt för år 2013/14. När det gäller elever på introduktionsprogram skiljer det någon procentenhet mellan de senaste åren men det är bekymmersamt att denna siffra fortfarande är relativt hög.

Andelen behöriga elever till högskolan har ökat i några av de Södertörnskommunerna och sammantaget vi närmar oss Rikets nivå. Två kommuner har t.o.m. en högre andel behöriga än riket totalt. Det är bekymmersamt att betygsgenomsnittet har sänkts i de flesta kommuner och det är en bit kvar till rikets nivå.

Vi har generellt sett en högre andel behöriga lärare med pedagogiskt högskoleexamen än Riket, vilket bådär gott för framtiden.

I programanalysen kan vi se att naturvetareleverna inte är nöjda med sitt elevinflytande och att de har små påverkansmöjligheter på lektionerna. De är mer

benägna att välja annan kommuns skola än tidigare. Det mest glädjande är att vi fått fler naturvetarelever i våra Södertörnskommuner!

Byggeleverna har blivit mer nöjda med sin skolsituation än tidigare men ligger fortfarande lägre än genomsnittseleven i Södertörn. De är mer benägna att välja en kommunal skola i hemkommunen jämfört med genomsnittseleven på Södertörn. Resultatbilden är något mer enhetlig mellan kommunerna än tidigare, dock är skillnaderna klart större för byggprogrammet än för högskoleförberedande program. Vi har tidigare konstaterat att kvalitén mellan yrkesprogrammen skiljer sig mycket mellan olika kommuner inom Södertörnssamarbetet och här finns mycket att utveckla.

Några funderingar inför framtiden

- Inom Södertörnssamarbetet lanserar vi läsåret 2012/13 ett antal "Goda exempel" på gymnasieutbildningar från våra olika kommuner som vi tycker speglar styrkor inom vår utbildningspalett. Hur kan vi lära av varandra för att tillsammans bygga en bättre skola?
- Vad kännetecknar de utbildningar som lyckas?
- Kan politiker och beslutsfattare inom Södertörnssamarbetet bidra till att yrkesprogrammets ställning förbättras? I så fall hur?
- Vilka samverkansytor kan vi arbeta fram för att bibehålla en hög kvalitet på våra yrkesutbildningar?
- Är det acceptabelt att elevenkäten år efter år visars på stora brister när det gäller fundamentala värden som god arbetsro och möjlighet att vara delaktiga i undervisningen?
- Cirka 15 % av eleverna hamnar utanför de nationella programmen. Det betyder att nästan var femte elev får avsluta sin grundskola i gymnasieskolans regi. Har vi en organisation som klarar uppdraget?

5 Referenser

ksl.ist-analys.com

www.skolverket.se

www.scb.se

Kommunförbundet Stockholms Län, 2012, Utbud och efterfrågan av gymnasieutbildningar inom Stockholms Län hösten 2012

Lundahl, Lisbeth, 2011, Rapport "Gymnasiet som marknad"

Sveriges Kommuner och Landsting, 2012, *Motverka studieavbrott*